

**ผลการจัดกิจกรรมการปั้นจากสื่อธรรมชาติในท้องถิ่น
ที่มีผลต่อความสามารถด้านการคิดสำหรับเด็กนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2
โรงเรียนบ้านหนองบัวน้อย***

**The Result of Local Natural Media Molding Activities that
Affect the Thinking Ability of the Second Kindergarten
Students at Ban Nong Bua Noi School**

ปิยรัตน์ เทียงภักดิ์, จงจิต คำสิม และลัดดา เชียงนางาม
Piyarat Thiangpak, Jongjit Kawsim and Ladda Chiengnangam
โรงเรียนบ้านหนองบัวน้อย
Ban Nong Bua Noi School, Thailand
Corresponding Author, E-mail: piyarat.te@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการปั้นจากสื่อธรรมชาติในท้องถิ่นที่มีผลต่อความสามารถด้านการคิดสำหรับเด็กปฐมวัย โรงเรียนบ้านหนองบัวน้อย 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการคิด ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทำกิจกรรมการปั้น จากสื่อธรรมชาติในท้องถิ่นมีผลต่อความสามารถด้านการคิด 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของเด็กปฐมวัย จากการจัดกิจกรรมการปั้นจากสื่อธรรมชาติในท้องถิ่นที่มีผลต่อความสามารถด้านการคิด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กปฐมวัย ชาย-หญิง อายุระหว่าง 5-6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 ของโรงเรียนบ้านหนองบัวน้อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบประเมิน ความสามารถในการคิด จากชิ้นงานการปั้น จำนวน 10 ข้อ แผนการจัดประสบการณ์ จำนวน 20 แผน แบบประเมินความพึงพอใจของเด็กปฐมวัย วิเคราะห์ข้อมูล โดยคำนวณเปรียบเทียบความสามารถด้านการคิดของเด็กปฐมวัย ด้วยการหาคะแนนเฉลี่ย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเปรียบเทียบความสามารถด้านการคิดของเด็กปฐมวัยก่อน

*ได้รับบทความ: 28 กุมภาพันธ์ 2561; ตอรับตีพิมพ์: 2 สิงหาคม 2561

Received: February 28, 2018; Accepted: August 2, 2018

และหลังที่ได้ทำกิจกรรมการปั้นจากสื่อธรรมชาติในท้องถิ่น

ผลการวิจัยพบว่า

1. แผนการจัดประสบการณ์ที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้น ส่งเสริมความพร้อมด้านทักษะการคิดของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. ความสามารถในการคิดของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 หลังการทำกิจกรรมการปั้นจากสื่อธรรมชาติในท้องถิ่น การคิดสูงกว่าก่อนการทดลองทำกิจกรรมการปั้นจากสื่อธรรมชาติในท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ความพึงพอใจของเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการปั้นจากสื่อธรรมชาติในท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก
4. ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมการปั้น หากเด็กยังให้ความสนใจในการทำกิจกรรมอยู่ ครูช่วยขยายระยะเวลาของการทำกิจกรรมแต่ละครั้งให้ยาวนานขึ้น สื่อ วัสดุอุปกรณ์บางชนิดที่เด็กสามารถหามาได้และเป็นวัสดุในท้องถิ่น ดินเหนียวที่เหลือจากการทำกิจกรรมในแต่ละวัน ถ้าดินเหนียวเริ่มแข็งตัวสามารถนำมาผสมน้ำ และนวดทำใหม่พร้อมกับนวดให้เข้ากันจนนิ่มจะทำให้ดินเหนียวอ่อนนิ่มและนำมาใช้ทำกิจกรรมได้อีก เมื่อเสร็จสิ้นการทำกิจกรรมในแต่ละครั้ง ควรมีการสนทนาร่วมกัน สรุปถึงการทำกิจกรรมในแต่ละวันว่าเป็นอย่างไร รู้สึกอย่างไรกับงานที่ได้ทำ เปิดโอกาสให้เด็กได้เล่าถึงชิ้นงานของตน พร้อมกับบันทึกคำพูดเด็ก เพื่อช่วยให้เด็กได้พัฒนาทักษะการสื่อสาร ผลงานของเด็กสามารถนำไปจัดวางในมุมศิลปะ ส่งเสริมให้ผู้ปกครองนำกิจกรรมการปั้นไปจัดให้เด็กที่บ้านเพราะเป็นสื่อที่สามารถหาได้ง่ายและเก็บรักษาไว้ได้นานหากรู้วิธีการเก็บรักษาที่ถูกต้อง เพื่อช่วยส่งเสริมให้เด็กพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพของแต่ละคน

คำสำคัญ: กิจกรรมการปั้นจากสื่อในท้องถิ่น; ความสามารถในการคิดของเด็กปฐมวัย

Abstract

This research objective 1) to develop a plan for molding activities from the natural media. Local affecting early childhood thinking skills Ban Nong Bua Noi 2) to compare thinking ability. Early childhood and after molding activities. 3) to study the satisfaction of early childhood. From the activities of the local media to affect the thinking ability. This research objective 1) to develop a plan for molding activities from the natural media. Local affecting early childhood thinking skills Ban Nong Bua Noi 2) to compare thinking ability. Early childhood and after molding activities. 3) to study the

satisfaction of early childhood. From the activities of the local media to affect the thinking ability. The sample used in this study Pre-school children between 5 and 6 years of age are studying in Kindergarten, 2nd semester of academic year 2017 of Ban Nong Bua Noi School. The instrument used to collect the data was a questionnaire to assess the cognitive abilities of 10 pieces of molding work. Early childhood satisfaction assessment form data analysis By comparing the thinking ability of early childhood with the mean score, standard deviation and t-test. The results of the data analysis. By comparing the thinking abilities of early childhood and postmodernist activities in local media.

The research found that:

1. The research plan prepared by the researcher. The second year of kindergarten performance was 80/80.
2. The ability to think. of the kindergarten students in the second year after the molding activities. From the local media, it was higher than before the experiments on molding from local media at the .01 level of significance.
3. The satisfaction of kindergarten children in the second year on the activities of molding from local media was high.
4. Suggestions for molding activities. If children are interested in doing activities. The teacher extends the duration of each activity for a longer period of time. Some materials, materials and materials that children can obtain and are locally available. The remaining clay from the activity each day. If the clay is hardened, it can be re-mixed with water and massage, and the massage will soften and soften the clay. At the end of each activity. There should be a conversation. Concluding the activities of each day as it is. How did the job? Give children the opportunity to talk about their work and record their words. To help children develop communication skills. Children's works can be arranged in an artistic corner. Encourage parents to bring molding activities to home-made children, because it is easy to find and keep up if you know how to keep it right. To help children develop their full potential.

Keywords: Molding Activities from Local Media; Early Childhood Thinking Skills

1. บทนำ

การพัฒนาความสามารถในการคิดเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา เพราะการคิดช่วยให้คนมีประสิทธิภาพ เป็นจุดเริ่มต้นให้คนแสดงออกในสิ่งที่ดีงาม เป็นประโยชน์และสร้างสรรค์ สามารถฟันฝ่าอุปสรรคและปัญหาต่างๆ ได้ ซึ่งควรจะเริ่มตั้งแต่ก้าวแรกที่เด็กย่างเข้าสู่โรงเรียน เพราะว่าเด็กมีธรรมชาติของการอยากรู้อยากเห็นสูง ถ้าเด็กได้รับการส่งเสริมตั้งแต่เริ่มต้น จะช่วยพัฒนาศักยภาพทางการคิดที่มีอยู่ภายในตน ให้ก้าวสู่ขีดสูงสุด การจัดประสบการณ์ให้เด็กได้มีทักษะในการคิดจะทำให้เกิดคุณลักษณะพิเศษขึ้นในตัวบุคคล ทำให้เป็นคนช่างสังเกต คิดอะไรอย่างมีเหตุผล มีนิสัยละเอียดรอบคอบสามารถวิเคราะห์ปัญหาต่างๆ ได้และสามารถแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป้าหมายความสามารถในการคิดที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนปัจจุบัน คือ การคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ การคิดวิจารณ์ญาณและความคิดสร้างสรรค์ ถ้าสามารถพัฒนาให้เกิดในตัวผู้เรียน ก็จะนำไปสู่การเกิดโครงสร้างกระบวนการคิด ทำให้ผู้เรียนมียุทธศาสตร์ การคิดของตนเองสามารถกำกับและควบคุมกระบวนการคิดของตนเอง ซึ่งความสามารถในการคิด สามารถเรียนรู้ และพัฒนาได้อย่างไม่มีที่สิ้นสุด มีลักษณะเป็นกระบวนการที่ประกอบด้วยลำดับขั้นตอน ต้องดำเนินการเป็นลำดับต่อเนื่องจากง่ายไปหาความซับซ้อน มีหลายลักษณะ ทั้งการคิดพื้นฐาน คิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ คิดสร้างสรรค์หรือคิดแก้ปัญหา (Parkbongod, 1985)

กิจกรรมการปั้น เป็นกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ประเภทหนึ่ง ที่มีความสำคัญสำหรับเด็ก เพราะการปั้นช่วยให้เด็กได้เคลื่อนไหวกล้ามเนื้อฝีกประสาทสัมผัส และกระตุ้นให้เกิดพัฒนาการในทุกด้าน นอกจากนี้ การปั้นยังช่วยให้เด็กได้มีโอกาสสร้างสรรค์งานศิลปะที่มีรูปทรงสามมิติ ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น การปั้นช่วยพัฒนาประสาทสัมผัส การรับรู้ความเข้าใจและความชื่นชมจากการสัมผัส รวมทั้งเกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับรูปร่าง สัดส่วน ความมั่นคงแข็งแรงและเรียนรู้ที่จะสร้างวัตถุด้วยมือตนเอง ขณะที่เด็กทำกิจกรรมการปั้น เด็กจะจัดระบบความคิดอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ในการที่จะควบคุมการแสดงออกให้เป็นไปอย่างที่ต้องการ และเกือบจะไม่ซ้ากันในแต่ละครั้งจะเปลี่ยนไป แ่่งมุมความคิดต่างๆ การสร้างผลงานการปั้นของเด็กต้องมีการสังเกต การเปรียบเทียบ และการทำความเข้าใจในการสำรวจตรวจสอบ สิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัว เพื่อมาเป็นข้อมูลในแง่ของรายละเอียดและการแสดงรูปทรงในการออกแบบ ถ้าเด็กอธิบายความหมายหรือบอกให้รู้เกี่ยวกับสิ่งที่ปั้น ซึ่งเป็นสิ่งที่สืบเนื่องกับประสบการณ์ของเด็ก จะช่วยให้เด็กพัฒนาการเรียนรู้ (Puttama, 2005)

การปั้นสามารถตอบสนองพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็กได้ดีมากที่สุดกิจกรรมหนึ่ง เนื่องจากเด็กมีโอกาสได้ใช้ชีวิตในการปั้นสื่อประเภทดินเหนียว ดินน้ำมัน ดินแ่่งโดที่มีคุณสมบัติของความยืดหยุ่น อ่อนตัว เปลี่ยนแปลงรูปทรงได้ง่าย ก่อให้เกิดความรู้สึกในการสัมผัส และสามารถตอบสนองการกระทำของเด็กได้ดี

ถือเป็นปัจจัยสำคัญส่วนหนึ่งในการสะท้อนให้เห็นถึงระดับสติปัญญา อารมณ์ และความรู้สึกของเด็กตามลำดับพัฒนาการแต่ละบุคคล การปั้นช่วยส่งเสริมพัฒนาการของเด็กได้หลากหลายมากมาย ทั้งด้านทักษะการใช้กล้ามเนื้อ ความภาคภูมิใจ ความมั่นใจ เป็นการระบายความเครียด เกิดความสนุกสนาน และจินตนาการ นอกจากนี้ขณะที่เด็กปั้นไปตามความคิดความต้องการ สมองของเด็กยังได้คิดจินตนาการถึงรูปแบบ และรายละเอียดของผลงาน นอกจากนี้ เมื่อเด็กเริ่มต้นปั้นจะใช้มือดินวด ดึงส้อมที่ปั้นออกเป็นชิ้นๆ รวมทั้งทุบให้แบนหรือม้วนเป็นรูปร่างใหม่ และเปิดส้อมที่ใช้นั้นให้มียูธด้วยการดึงออก การปั้นของเด็กส่วนใหญ่จะใช้วิธีกด ดึงออก สับหรือหันให้เป็นชิ้นเล็กๆ และปั้นเป็นชิ้นส่วนย่อยๆ แล้วนำมาติดกับชิ้นส่วนงานใหญ่ที่สร้างขึ้นก่อน เช่น เด็กปั้นลำตัวคน แล้วนำแขน ขา มาติด ปั้นลำต้นของต้นไม้แล้วนำกิ่ง ก้าน ดอก ผล มาติด เป็นต้น ควรจัดให้เด็กได้ทำกิจกรรมการปั้นที่หลากหลาย ซึ่งผู้สอนจะต้องเป็นผู้จัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ประเภทต่างๆ สำหรับกิจกรรมการปั้นในแต่ละครั้ง โดยจะมีการส่งเสริมการปั้นที่มีลักษณะไม่ซับซ้อน ปั้นตามความพึงพอใจของเด็ก ช่วยให้เด็กได้ค้นพบความสามารถและเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความสามารถออกมา

จากการประเมินพัฒนาการเด็กอายุตั้งแต่ 3-5 ปี ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ตามนโยบายและแผนการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2545-2549 พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ให้เด็กทอองจำ ไม่ส่งเสริมให้เด็กใช้

ความคิด ไม่ให้อิสระในการแสดงออก รวมทั้งเร่งสอนอ่าน เขียน และคิดเลข ทำให้เด็กด้อยวิชาการเรียนรู้ ซึ่งการจัดการศึกษาของไทยส่วนมาก เป็นการจัดประสบการณ์ที่เน้นครูเป็นศูนย์กลาง ทำให้เด็กมีโอกาสน้อยและตอบสนองน้อย ส่งผลให้เด็กไม่กล้าคิด กล้าแสดงออก จำเป็นต้องส่งเสริมกระบวนการคิดให้กับเด็กมากขึ้น กล่าวว่าการสังเกตเด็กปฐมวัยในกิจกรรมการปั้นพบว่า ส่วนใหญ่มักจะเป็นรูปแบบเดิมๆ ที่ตนเองเคยปั้นในรูปแบบเดียวกันไม่ค่อยคิดอะไรที่แปลกใหม่สอดคล้องกับกล่าวเพิ่มเติมว่า การให้เด็กปั้นในรูปแบบเดียวกันทุกวันเด็กจะเกิดความเบื่อหน่าย ต้องหาสื่อใหม่ๆ เข้ามาช่วยให้เกิดความหลากหลาย เพื่อกระตุ้นให้เด็กอยากเลือกอยากลองใช้ความแปลกใหม่ของวัสดุที่ทำให้เด็กได้สนุกกับงาน เพราะงานนั้นมีสิ่งแปลกใหม่ให้คิด อยู่เสมอ ทำให้งานที่ทำไม่จำเจ และน่าเบื่อหน่าย การปั้นประกอบเศษวัสดุจึงเป็นกิจกรรมที่เด็กมีความพึงพอใจในการร่วมกิจกรรม เหมาะสมกับความต้องการของเด็กวัยนี้ ซึ่งความพึงพอใจนี้จะเป็นสิ่งกระตุ้นให้เด็กเกิดความพยายามทำกิจกรรมจนสำเร็จ นอกจากนี้ได้กล่าวว่าดินเหนียวซึ่งเป็นสื่อธรรมชาติที่หาได้ง่ายในท้องถิ่นมีคุณสมบัติเฉพาะตัว คือ จะมีเวลาจำกัดเป็นการเร่งรัดการทำงานของเด็กได้ดี และยังช่วยให้เด็กกระฉับกระเฉงในการทำงานได้ดียิ่งขึ้น เด็กสามารถพิชิตดินเหนียวได้ในหลายลักษณะ ทั้งในด้านรูปทรง สัดส่วน ต่อเติมส่วน อีกทั้งความคิดริเริ่มในการเล่นดินเหนียวก็เป็นการส่งเสริมจินตนาการในการเล่นได้ดี

จากแนวคิด และสภาพปัญหาดังที่กล่าว จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจและอยากศึกษาว่า การปั้นดินเหนียวแบบต่อเติมส่วน จะส่งผลต่อความสามารถด้านการคิดของเด็กปฐมวัยอย่างไร และเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยได้อย่างเหมาะสมต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการปั้นจากสื่อธรรมชาติในท้องถิ่น ที่มีผลต่อความสามารถด้านการคิดสำหรับเด็กปฐมวัย โรงเรียนบ้านหนองบัวน้อย

2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการคิด ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทำกิจกรรมการปั้น จากสื่อธรรมชาติในท้องถิ่น มีผลต่อความสามารถด้านการคิด

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของเด็กปฐมวัย จากการจัดกิจกรรมการปั้นจากสื่อธรรมชาติในท้องถิ่นที่มีผลต่อความสามารถด้านการคิด

3. วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กปฐมวัย ชาย-หญิง อายุระหว่าง 5-6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 ของโรงเรียนบ้านหนองบัวน้อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำนวน 20 คน เนื้อหา ได้แก่

แผนการจัดกิจกรรมเสรี โดยใช้กิจกรรมการปั้นจากสื่อธรรมชาติในท้องถิ่น แผนการจัดกิจกรรมเสรี จำนวน 20 แผน กิจกรรมการปั้น 20 กิจกรรม ใช้เวลา 60 นาทีต่อ 1 แผน รวม เวลา 20 ชั่วโมง

2. สารการเรียนรู้ ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมเสรี โดยใช้กิจกรรมการปั้น จากสื่อธรรมชาติในท้องถิ่น แผนการจัดกิจกรรมเสรี จำนวน 20 แผน กิจกรรมการปั้น 20 กิจกรรม ใช้เวลา 6 คาบต่อ 1 แผน รวม เวลา 60 คาบ หรือ 20 ชั่วโมง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้
1) แผนการจัดกิจกรรมการปั้นจากสื่อธรรมชาติในท้องถิ่น จำนวน 20 แผน 20 กิจกรรม ใช้เวลาแผนละ 60 นาที 2) แบบประเมินความสามารถด้านการคิด จำนวน 10 ข้อ 3) แบบวัดความพึงพอใจของเด็กที่มีต่อการจัดกิจกรรมการปั้นจากสื่อธรรมชาติในท้องถิ่น

4. การสร้าง และการหาคุณภาพของเครื่องมือ การสร้างแผนการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ การปั้นจากสื่อธรรมชาติ โดยการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปั้น แผนการจัดกิจกรรมการปั้นจากสื่อธรรมชาติในท้องถิ่น ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การเขียนแผนการจัดกิจกรรม และแบบสังเกต แต่ละแผน ประกอบด้วย ชื่อกิจกรรม จุดประสงค์ สื่อ-อุปกรณ์ การดำเนินกิจกรรม การประเมินผล การเรียนรู้ ซึ่งแต่ละแผนมีหัวข้อเรื่อง ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เนื้อหาและเวลาในการจัดประสบการณ์ของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

แผนที่	เนื้อหา	เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรม (นาที)
1	กระท่อมน้อยปลายนา	60
2	อีแต๋นบ้านทุ่ง	60
3	ปูนาขาเก	60
4	เต่าจำนำรักจัง	60
5	ไอ้โต้งในตะกร้าโก่งขัน	60
6	กระต่ายขมิ้นจันทร์	60
7	นกน้อยสร้างรัง	60
8	แมงหว่งไข่	60
9	เรื่อน้อยลอยน้ำพอง	60
10	เสียงแคนดอกคูน	60
11	อะไรเอ๋ยอยู่ในตะกร้า	60
12	แม่ไก่ฟักไข่	60
13	พระธาตุคู่บ้าน	60
14	ป.ปลาตากลม	60
15	แมงปอล่อลม	60
16	ไอ้เข้ตัวเซื่อง	60
17	เม่นน้อยน่ารัก	60
18	ครอบครัวหอยทาก	60
19	ผีเสื้อแสนงาม	60
20	ดอกไม้ในแจกัน	60

5. นำเสนอที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาตรวจสอบแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข เกี่ยวกับการเพิ่มเติมกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามข้อเสนอแนะของที่ปรึกษา

6. สร้างแบบประเมินแผนการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ เพื่อเตรียมความพร้อมด้านทักษะการคิด สำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อพิจารณาเกี่ยวกับชื่อกิจกรรม จุดมุ่งหมายของการทำ

กิจกรรม สื่ออุปกรณ์ที่ใช้ในการทำกิจกรรม ขั้นตอนในการทำกิจกรรม การวัดและประเมินผลการจัดประสบการณ์ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยได้ศึกษาแนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการสร้างแบบประเมินแผนการจัดประสบการณ์จากหนังสือ ทฤษฎีของการวิจัยเบื้องต้น

7. กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแบบประเมินแผนการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ เพื่อฝึกทักษะการคิด สำหรับเด็กปฐมวัย 5 ระดับคือ เหมาะสมมากที่สุด เหมาะสมมาก เหมาะสมปานกลาง เหมาะสมน้อย และเหมาะสมน้อยที่สุดสำหรับผู้เชี่ยวชาญ

8. นำแผนการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ เพื่อฝึกทักษะการคิด สำหรับเด็กปฐมวัย และแบบสังเกต พร้อมแบบประเมินเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน (ชุดเดิม)

9. นำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 3 ท่าน มาหาค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ระดับคุณภาพ ถ้าได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 ถึง 5.00 จึงจะนำไปใช้ ซึ่งผลจากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ ได้ค่าที่เท่าเกณฑ์ทั้ง 5 รายการที่ประเมิน ได้แก่ ชื่อกิจกรรม จุดประสงค์ สื่อ-อุปกรณ์ การดำเนินกิจกรรม การประเมินผลการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.58-2.84 และค่าเฉลี่ยรวม 2.78 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับดีมาก แล้วทำการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ คือ ปรับพฤติกรรมเพื่อเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

10. นำแผนการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ เพื่อฝึกทักษะการคิด สำหรับเด็กปฐมวัยที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยทดลองกับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนบ้านโคกสี ตำบลหนองตุม อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 20 คน เพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง ผลการทดลอง ปรากฏว่า สื่ออุปกรณ์ไม่เหมาะกับนักเรียนเพราะนักเรียน ไม่ได้เล่นคุ้นเคยกับดินเหนียว ผู้ทำการทดลองได้พูด สนทนาและสร้างข้อตกลงร่วมกัน ให้เข้าใจก่อนจึงทำการทดลองต่อไป

11. นำแผนการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ ที่ปรับปรุงแก้ไขเสร็จสมบูรณ์แล้ว ไปทำการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป คือ เด็กปฐมวัย โรงเรียนบ้านหนองบัวน้อย ตำบลหนองตุม อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น การวิเคราะห์ข้อมูล โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที่ t-test เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีผลต่างนัยสำคัญที่น้อยที่สุด โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป (Srisa-ard, 2002)

4. สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การจัดกิจกรรมการปั้นจากสื่อธรรมชาติในท้องถิ่น ที่มีผลต่อความสามารถด้านการคิดของเด็กปฐมวัย โรงเรียนบ้านหนองบัวน้อย จังหวัดขอนแก่น

1. การพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์ที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้น ส่งเสริมความพร้อมด้านทักษะ

การคิดของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 80.24/84.16 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้

2. ความสามารถในการคิดของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 หลังการทำการกิจกรรมการปั้นจากสื่อธรรมชาติในท้องถิ่น สูงกว่าก่อนการทดลองทำการกิจกรรมการปั้นจากสื่อธรรมชาติในท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. นักเรียนที่ทำการกิจกรรม การปั้นจากสื่อธรรมชาติในท้องถิ่นที่ส่งเสริมการคิด โดยภาพรวมและรายข้อ มีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก

5. อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนาทักษะการคิดของเด็กปฐมวัยจากการจัดกิจกรรมการปั้น จากสื่อธรรมชาติในท้องถิ่นนั้นได้บรรลุจุดประสงค์ คือ เด็กมีการพัฒนาทักษะการคิดหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน แสดงให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมการปั้นจากสื่อธรรมชาติในท้องถิ่น ส่งผลให้ความสามารถด้านการคิดของเด็กปฐมวัยสูงขึ้น ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเหตุผล ดังนี้

1. การพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์ที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้น ส่งเสริมความพร้อมด้านทักษะการคิด ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 80.24/84.16 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้เนื่องจาก แผนการจัดประสบการณ์ที่พัฒนาได้ผ่านขั้นตอนในการจัดทำอย่างมีระบบ และมีวิธีการเขียนที่เหมาะสม โดยศึกษาจากหลักสูตร คู่มือครู เนื้อหา เทคนิควิธีการจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง และได้ผ่านการตรวจ แก้ไขข้อบกพร่อง

จากอาจารย์ที่ปรึกษา รวมทั้งการตรวจประเมินความถูกต้องจากผู้เชี่ยวชาญ ผ่านการทดลองใช้แล้วนำมา ปรับปรุงให้มีความถูกต้องสมบูรณ์ ก่อนนำไปทดลองจริง

2. ความสามารถในการคิดของเด็กปฐมวัยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองทำการกิจกรรมการปั้น จากสื่อธรรมชาติในท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมการปั้นจากสื่อธรรมชาติในท้องถิ่น ส่งผลให้ความสามารถด้านการคิดของเด็กปฐมวัยสูงขึ้น ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

กิจกรรมการปั้นจากสื่อธรรมชาติในท้องถิ่น เป็นกิจกรรมที่นอกจากเด็กจะได้ใช้ดินเหนียวในการทำกิจกรรมแล้ว เด็กยังได้ใช้วัสดุอุปกรณ์อื่นๆ ที่เป็นรูปธรรม และมีความหลากหลาย การสอนโดยใช้สื่อ อุปกรณ์ที่เป็นรูปธรรม จะช่วยให้เด็กได้เข้าใจลักษณะต่างๆ ได้ดีขึ้น และสามารถสร้างภาพในใจได้ชัดเจน สื่อจะทำหน้าที่เป็นตัวกลาง และสิ่งเร้าที่ทำหน้าที่เชื่อมสานความรู้ให้เกิดขึ้นกับเด็ก ดังนั้น สิ่งเร้าที่ดีและสามารถสร้างการเรียนรู้ได้เป็นอย่างมากก็คือ การที่เด็กได้สัมผัส และมีปฏิสัมพันธ์กับวัสดุสามมิติ มีรูปร่างและแบบต่างๆ มากมายในขณะทำการกิจกรรม เช่น ดินเหนียว กิ่งไม้ เมล็ดพืช เป็นต้น วัสดุประกอบการปั้นเป็นหัวใจสำคัญอย่างหนึ่งที่ช่วยกระตุ้นการทำงานของสมองของเด็กเป็นอย่างมาก นอกเหนือไปจากประสบการณ์ด้านการมองเห็นและการสังเกต ซึ่งถ้าเราจัดเตรียมสื่อวัสดุหลายๆ ชนิดให้เด็ก เด็กจะเรียนรู้ได้ดีขึ้น เพราะสื่อเป็นวัสดุ

ที่ท้าทายให้เด็กชอบ สนุกกับการทำกิจกรรม อันส่งผลให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้นและพัฒนาทักษะต่างๆ ผ่านการใช้สื่อที่หลากหลายสอดคล้องกับสิ่งที่เขาต้องการเรียนรู้ของเด็กได้ดี ก็คือ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ซึ่งจะเป็นทั้งข้อมูล ความรู้ ความคิด และการสร้างสรรค์ และเป็นสิ่งที่ช่วยกระตุ้นความสามารถในการเรียนรู้ของเด็กได้อย่างดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่ครูเตรียมไว้ให้เด็กอนุบาลใช้ประกอบการปั้น ดินเหนียวถือว่า เป็นสิ่งเร้าความสนใจของเด็กอย่างมาก โดยเฉพาะสื่อ และอุปกรณ์ที่แปลกใหม่ จะทำให้เด็กมีความรู้อยากลองสัมผัสและอยากทดลองเล่น สื่อจะช่วยให้เด็กเรียนรู้สิ่งที่อยู่รอบตัว ตามความสนใจและความสามารถได้อย่างดี ช่วยให้เด็กเรียนได้ง่าย รวดเร็ว และเพลิดเพลิน มีทัศนคติที่ดี และจดจำสิ่งที่เรียนรู้ได้นาน จึงจำเป็นต้องรู้จักจัดหา และเลือกสื่อที่ดีมีคุณค่ามาให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการคิดของเด็กปฐมวัยอย่างมีประสิทธิภาพ

3. กิจกรรมปั้นจากสื่อธรรมชาติในท้องถิ่น เป็นกิจกรรมที่เด็กได้ลงมือทำกิจกรรมด้วยตนเอง เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้ความสามารถของตนในการสัมผัส สังเกต ทดลอง สำรวจ ในสิ่งที่สนใจ เป็นสื่อการแสดงออกของเด็ก ในสิ่งที่เด็กทำ เห็น รู้สึก และคิด การสอนให้เด็กเกิดความสามารถด้านการคิด อันดับแรกจะต้องเปิดโอกาสให้เด็กได้มีส่วนร่วม โดยการให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง และเปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้กลไกสัมผัส จากกิจกรรมที่กระตุ้นท้าทายให้เด็กเกิดการค้นคว้า และจินตนาการ เช่นเดียวกับบรูเนอร์

(Bruner) ที่กล่าวว่า เด็กจะเกิดการคิดได้ต้องเริ่มจากการลงมือกระทำ การกระทำจะทำให้เด็กค่อยๆ เกิดความคิด สร้างจินตนาการสร้างภาพ ในสิ่งที่เขานามธรรมได้ ซึ่งจะส่งผลให้เด็กสามารถเข้าใจในเรื่องสัญลักษณ์ต่อไป การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยว่า เป็นกระบวนการคิดอย่างมีขั้นตอนต่อเนื่องและมีระบบ เด็กจะเรียนรู้ได้ดีเมื่อมีสิ่งเร้าที่เป็นรูปธรรม ได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ซึ่งกิจกรรมการปั้นดินเหนียวเป็นกิจกรรมที่เด็กได้มีโอกาสสัมผัสกับวัสดุ และอุปกรณ์ที่หลากหลายในการทำปั้น ในขณะที่เด็กปั้นเด็กได้มีโอกาสสังเกต สำรวจ และทดลองทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเองก่อให้เกิดการเรียนรู้ กิจกรรมการปั้นเป็นกิจกรรมสร้างสรรค์ที่ท้าทายความคิดและท้าทายการแสดงออกของเด็ก จากการพัฒนาสร้างสรรค์ผลงานอย่างอิสระย่อมเป็นสิ่งที่ประทับใจต่อเด็กเสมอ เด็กพร้อมที่จะแสดงออกด้วยการลองผิดลองถูก การสร้างผลงานปั้นเด็กต้องใช้การสังเกต เปรียบเทียบ และทำความเข้าใจในการสำรวจ ตรวจสอบสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัว เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในแง่ของรายละเอียด และการแสดงรูปทรงในการออกแบบ ประสบการณ์เป็นสิ่งที่สร้างให้เด็กคิด การคิดเกิดจากการให้โอกาสเด็กแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ มีการตัดสินใจอย่างไตร่ตรอง และกล้าแสดงออกทางความคิด ซึ่งจะช่วยให้เด็กเรียนรู้และส่งเสริมทักษะทางความคิดให้แก่เด็กเป็นอย่างดี (Tangcharoen, 2011)

4. ความพึงพอใจของเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการปั้นจากสื่อธรรมชาติในท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก เป็นผลเนื่องมาจากเด็ก

ได้ลงมือกระทำกิจกรรมด้วยตนเอง เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออกในสิ่งที่เื้อื่อต่อการเรียนรู้ของเด็กได้ดีก็คือ วัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ ที่ครูเตรียมไว้

เร้าความสนใจเด็กเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะสื่อและอุปกรณ์ที่แปลกใหม่ จะทำให้เด็กมีความรู้สึกอยากสัมผัส และอยากทดลองเล่น ดังรูปภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ตัวอย่างชิ้นงานการปั้นจากสื่อธรรมชาติในท้องถิ่น

6. ข้อเสนอแนะ

1. ในการจัดกิจกรรมการปั้น หากเด็กยังให้ความสนใจในการทำกิจกรรมอยู่ ครูช่วยขยายระยะเวลาของการทำกิจกรรมแต่ละครั้งให้ยาวนานขึ้น

2. สื่อ วัสดุอุปกรณ์บางชนิดที่เด็กสามารถหามาได้ และเป็นวัสดุในท้องถิ่น อาจให้เด็กจัดหาตามความสนใจ เพื่อช่วยกระตุ้นให้เด็กสนใจทดลองใช้สื่อ ในการทำกิจกรรมมากขึ้น ส่วนดินเหนียวที่เหลือ จากการทำกิจกรรม

ในแต่ละวัน ถ้าดินเหนียวเริ่มแข็งตัวสามารถนำมาผสมน้ำ และนวดทำใหม่พร้อมกับนวดให้เข้ากันจนนุ่ม จะทำให้ดินเหนียวอ่อนนุ่มและนำมาใช้ทำกิจกรรมได้อีก ลดความสิ้นเปลืองและยังถือเป็นการใช้สื่ออย่างคุ้มค่า

3. เมื่อเสร็จสิ้นการทำกิจกรรมในแต่ละครั้ง ควรมีการสนทนาร่วมกัน สรุปถึงการทำกิจกรรมในแต่ละวันว่าเป็นอย่างไร รู้สึกอย่างไรกับงานที่ได้ทำ ตลอดจนเปิดโอกาสให้เด็กได้เล่าถึงชิ้นงานของตนพร้อมกับบันทึกคำพูดเด็ก เพื่อช่วยให้เด็กได้พัฒนาทักษะการสื่อสารถ่ายทอดความคิด และส่งเสริมให้เด็กเกิดความภูมิใจในตนเอง

4. ผลงานของเด็กสามารถนำไปจัดวางในมุมศิลปะ เพื่อเป็นการส่งเสริมการแสดงออกทางศิลปะของเด็ก ให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจ รวมทั้งเป็นข้อมูลในการสังเกตพัฒนาการของเด็ก

ได้อีกด้วย นอกจากนี้ ควรส่งเสริมให้ผู้ปกครองนำกิจกรรมการปั้นไปจัดให้เด็กที่บ้านเพราะเป็นสื่อที่สามารถหาได้ง่าย และเก็บรักษาไว้ได้นาน หากรู้วิธีการเก็บรักษาที่ถูกต้อง เพื่อช่วยส่งเสริมให้เด็กพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพของแต่ละคน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการปั้นที่มีต่อความสามารถด้านอื่นๆ ด้านมิติสัมพันธ์ ความสามารถทางภาษา ความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นต้น

2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบระดับความสามารถ ด้านการคิดของเด็กปฐมวัยระหว่างการจัดกิจกรรมการปั้น จากสื่อธรรมชาติในท้องถิ่น ผสมกับกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ในรูปแบบอื่นๆ นำผลที่ได้มาปรับใช้ในการจัดกิจกรรม เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการคิดได้อย่างเหมาะสม

References

- Parkbongod, C. (1985). *Teaching of Thinking : The Development Thinking Skills Model for Life and Social Quality*. Bangkok : Faculty of Education Srinakharinwirot University.
- Puttama, J. (2005). *Thinking Abilities of Young Children Having Acquired Hard Dough Modeling Activity*. Bangkok : Srinakharinwirot University.
- Srisa-ard, B. (2002). *Introduction of Research*. 8th ed. Bangkok : Suweeriyasan.
- Tangcharoen, W. (2011). *Education*. Bangkok : Oadianstore.